
ÖTÜKEN

KÜÇÜK TÜRK TARİHİ

Yazan
Rıdvan Nafiz

Yeni Harflere Aktaran
Cem Sili

Çıkaran:
Türk Yurdu Kitaphanesi
İstanbul
İkdam Matbaası
1329 [1913]

ÖTÜKEN

YAYIN NU: 1396
KÜLTÜR SERİSİ: 815

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-605-155-798-4

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Göktürk Ömer Çakır

Son Okuma: Doç. Dr. Yahya Kemal Taştan

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Ötüken

Kapak Baskısı: Karakış Basım

Baskı: ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
Göztepe mah. Kazım Karabekir cad. No: 32
Mahmutbey-Bağcılar/İSTANBUL
Tel: (0212) 446 38 88 Pbx • Faks: (0212) 446 38 90
Sertifika Numarası: 44011

İstanbul- 2019

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Rıdvan Nafiz EDGÜER (1891-1948)

1891'de Ustrumca'da doğdu. Babasının vazifesi dolayısıyla Nazilli, İzmir, Manisa gibi Anadolu'nun muhtelif yerlerini dolaştı. İlk tahsilini Nazilli'de tamamlayan Nafiz, İzmir İdadisine devam etti ve 1908 yılında bu okuldan mezun oldu. Zayıf bünyesi ve hastalıklı yapısı nedeniyle babasının karşı çıkması yüzünden, çok istediği halde, asker olamadı. 1912 yılında Selanik Hukuk Mektebini bitirdi. 1914 yılında Edirne Darülmuallimine muallim-i sânî olarak atandı. I. Dünya Savaşı sırasında yedek subay talimgâhına sevk edildiyse de bünyesinin zayıflığı yüzünden cephelere gönderilmeyen Rıdvan Nafiz, bu defa "muallim-i evvel" olarak yine Edirne Darülmuallimine getirildi. 1920 yılında Edirne'nin Yunanlılar tarafından işgali üzerine Bulgaristan'a geçen Rıdvan Nafiz, "Kızanlık Türk Mektebi" müdürlüğünü ifa ettikten sonra Anadolu'ya geçti. Henüz adından başka bir varlığı olmayan Kayseri Muallim Mektebi Müdürlüğüne tayin edilen Nafiz, bu okulun mevcut olmadığını görerek Ankara'ya döndü. Bu defa Sivas Lisesi Müdürlüğüne tayin edildi. Sivas'ta iken *Dilek Mecmuası*'nı yayımladı. Akabinde İzmir Atatürk Lisesi Müdürlüğünü deruhte etti. 1925 yılında Millî Eğitim Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığına, 1926'da Talim ve Terbiye Kurulu Üyeliğine atandı. 1931 ve 1933 yılları arasında vekaleten müsteşarlık görevini yürüten Nafiz, 1933 yılının sonunda asaleten müsteşarlık görevine atandı. 1939 yılında Manisa milletvekili seçildi. VI., VII. ve VIII. Dönem Manisa milletvekili olan Nafiz, 17 Ağustos 1948'de vefat etti.

Yazıcıoğlu'nun *Tevârih-i Âl-i Selçuk* adlı eseri üzerine ilk tetkiklerin sahibi olan Rıdvan Nafiz'in tarih ve edebiyat konularında muhtelif gazete ve dergilerde makaleleri olduğu gibi, bilhassa *Hayat Mecmuası*'nda yayımlanan tercümeleri ile de adından söz ettirmiştir. Nafiz'in *Küçük Türk Tarihi* dışında, İ. Hakkı Uzunçarşılı ile müşterek yayımladıkları *Sivas Şehri* (1928) adlı bir eseri daha bulunmaktadır. Rıdvan Nafiz'in çocuklar için yazdığı ve millî tarihi herkesin anlayacağı şekilde anlattığı, *Küçük Türk Tarihi*, bir zamanlar milliyetçi Türk çocuklarının yetişmesinde önemli rol oynamıştır.

İÇİNDEKİLER

Başlangıç/ 9

•

Bir İki Söz/ 15

•

Türkler/ 17

•

Türkler ve Çinliler/ 22

•

Türkler ve İranlılar/ 26

•

Tu-kiu Türkleri/ 31

•

Türkler ve Müslümanlık/ 37

•

Cengiz Han Padişahlığı/ 39

•

Cengiz'in Oğulları/ 49

•

Bazı Türk Hanlıkları/ 55

•

Türklerde Medeniyet/ 73

Başlangıç

ÜÇ DÖRT seneden beri birçok tarih kitapları yazıldı. Fakat biz, bunların arasında, bir Türk tarihi göremiyoruz: Muhterem ve büyük Türkçü Necip Âsım Bey'in eseri istisna edilecek olursa, Osmanlı Türkçesiyle yazılmış, bir Türk tarihi yoktur. Halbuki bir Türk tarihi bizim en ziyade muhtaç olduğumuz bir eserdir. Şimalli [kuzeyli] Türk kardeşlerimiz bizden evvel bu ihtiyacı takdir etmişler ve büyük tetebbuların [araştırmaların] mahsulü olan birkaç güzel Türk tarihi meydana koymaya muvaffak [başarılı] olmuşlardır.

Medeni kavimler arasında bizim kadar tarihine, mazisine yabancı bir kavim gösterilemez. Bugün az çok yüksek tahsil görmüş olanlarımızın bile büyük bir kısmı Türklüğü Ararat Dağı'yla* Akdeniz arasındaki ülke üzerinde yaşayan beş altı milyon Osmanlı Türkmeninden, Türk tarihini de Osman Gazi ile başlayan altı yedi asırlık vak'alardan ibaret addediyor [sayıyor], Osmanlı hududu dahilinde yaşamayan Türklere Tatar diyor ve onları hiç hakkı olmadığı halde Türklüğünden ayırıyor. Halbuki onlar tarihlerini bilmiş olsalardı tabii böyle demeyeceklerdi. Bileceklerdi ki Osmanlı Türkleri; Tatarlar, Moğollar, Kırgızlar, Özbekler, Türkmenler ve ilâh. gibi Türk denen ve

* [Ağrı Dağı. -en.].

Asya'nın yarısını, Rusya Avrupası'nın cenubunu [güneyini] kaplayan ulu ve şanlı soyun bir ufak şubesidir. Bileceklerdi ki Osmanlı Türkleri Horasan'da sürüleriyle göçebe hayatı yaşarlarken, daha o zaman büyük ve her tarafa ün salan Türk hükümetleri, şanlı bir Türk medeniyeti vardı. Bileceklerdi ki Osmanlı tarihi ancak o şanlı sanlı Türk tarihinin birkaç sayfasından başka bir şey değildir.

Herhangi bir Osmanlı tarihini ele alınız, ilk sayfasını açınız ve okumaya başlayınız: "Türkler Altay Dağları eteklerinde yaşıyorlardı, sonra Mahan taraflarına göçtüler. O sırada canavar bir padişah, Tatar padişahı Cengiz Han, önüne gelen şehirleri, mamureleri yakarak bunların üzerine hücum etti. Bunun üzerine Türkler memleketlerini bıraktılar ve Anadolu'ya göçtüler." İşte Osmanlı tarihlerinde Türklerin mazisine dair malumat bu birkaç satırdan ibarettir.

Okuyucu veya mektepli bu satırları okuduktan sonra tabiatıyla Türkler ve Tatarların ayrı ayrı birer millet olduklarını düşünür, Türklüğün en büyük ve iftihara şayan [övünmeye lâyık] kahramanı olan Cengiz Han'ı kan içici bir canavar bilir. Bu suretle bir Türk'ün yazmış olduğu bir tarih kitabı, ona öz kardeşini düşman, öz atasını zalim tanıtmış oluyor. Artık şüphesiz Türklerin Türklüklerini tanımaya ve sevmeye mecbur oldukları bir zamanda birbirlerine düşman gözüyle bakmaları büyük bir tehlikedir. Yabancıların aramıza soktukları bu ayrılıklar böyle devam edemez. Türk büyüklerinin, kahramanlarının alnına yabancı, mağlup milletlere mensup kalemlerin sürdüğü lekeleri temizlemek en büyük bir vazifedir.

Ben – bütün aczimle [güçsüzlüğümle] beraber – bu hususta ilk adımı atmış olduğumu zannediyorum. Meydana koymaya cesaret ettiğim bu küçük eser Osmanlı tarihine methal [giriş] olmak üzere yazılmıştır. Yüce Türklük mazisi hakkında basit malumat edinmek isteyenlerin işine yarar. Arapça ve Acemce kelimeleri mümkün mertebe kullanmamaya uğraştığım için herkes tarafından kolaylıkla okunup anlaşılabilir. ***Küçük Türk Tarihi***'nin çok değersiz ve çok noksan olduğunu bilirim. Fakat bu bir başlangıçtır, umarım ki muktedir ve bilgili yazıcılarımız meydana – böyle küçük değil – büyük ve mükemmel bir Türk tarihi, koymakta gecikmeyeceklerdir.

KÜÇÜK TÜRK TARİHİ

Bir İki Söz

Okuyucuya

Kardeş, sen Türksün, ulu ve şerefli bir kavimdensin. Senin ataların bir zamanlar dünyayı titretmişlerdi. Türk bayrağı önünde hakanlar diz çökmüş, Türk hakanının buyruğuna milletler baş eğmişlerdi.

Fakat bugün, kardeş, bugün Türklük karanlıklar içindedir, senden ışık bekliyor. Türklük hastadır, dermanını sen vereceksin, dedelerinin yastık yerine kılıca yaslanarak kazandığı mübarek topraklar üzerinde dünkü uşaklarımızın kirli bayrakları dalgalanıyor, onları sen parçalayacaksın. "Ölmüş kavmi sen diriltecek, yoksul kavmi sen zengin edecek, çıplak kavmi sen giydireceksin."[1] Bilirim, sen Türklüğü çok seversin, bu tarihi okuduktan, onun büyüklüklerini, yiğitliklerini öğrendikten sonra onu daha ziyade seveceksin; Türk olduğun için göğsün kabaracak gözlerin sevinçten yaşaracak. Onu yaşatmak için ölmekten, onu bahtiyar etmek için kendi bahtiyarlığını feda etmekten çekinmeyeceksin.

İşitiyor musun? Bak ataların ne diyor: "Türk oğlu! Senin bir vazifen, büyük, pek büyük bir vazifen var. Kollarının kuvvetini, damarlarının kanını, ruhunun ateşini hep o vazifeni yapmak için sarf etmelisin: Dile

[1] Kültigin Abidesi'ndeki "Ölmüş kavmi dirilttim, yoksul kavmi zengin ettim, çıplak kavmi giydirdim." sözlerine tahrifen [değişiklik yaparak].

ve bütün varlığınla uğraş ki; Türklük yine dünyaya buyursun, Türk bayrağı her şeyin üzerinde yükselsin, Türk vatanı kurtulsun. Türk vatanı… Fakat bu yalnız Türkiye değildir. Hayır arslan oğlu! Türkiye sana pek küçük gelir. Türk vatanı, Türk ayağının bastığı, Türk dilinin söylendiği, Türk mezarının bulunduğu yerlerdir. Türk vatanı; 'Turan' denen o geniş ülkedir ki tarih Türklüğü oraya bağlamıştır.

Evet… dile ve bütün varlığınla uğraş ki, orası yine Türklüğün olsun!"

Manisa: 2 Ağustos 329
Rıdvan Nafiz

Okunulan kitaplar:

Türk Tarihi: Necip Âsım Bey. *Türk – Tatar Tarihi*: Ahmed Zeki Velidi. *Mufassal Tarih-i Kavm-i Türkî*: Hasan Atâ bin Muhammed el-Abeşî, *Büyük Tarih-i Umûmî*'nin "Türkler ve Moğollar Faslı": Ahmed Refik. *Asya Tarihine Medhal*: Leon Cahun. *Tarih-i Timur*, Hammer: *Birinci Cild, Es-Seb'ü's-Seyyâr Fi Ahbâr-ı Mülûki't-Tatar*.